

Beruházások, 2009

Az **Európai Unió tagországaiban** a beruházásokat magában foglaló bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene az ezredforduló óta, a 2002. évi kismértékű csökkenés kivételével folyamatosan emelkedett. A felhalmozás dinamikája 2006–2007-ben érte el csúcspontját, amikor 6% körüli átlagos volumenbővülés következett be. A gazdasági válság hatására már 2008-ban megmutatkoztak a visszafogás jelei, 2009-ben azonban jelentős, több mint 11%-os volt a visszaesés. 2009-ben az Európai Unió valamennyi gazdaságában csökkent a bruttó állóeszköz-felhalmozás az előző évhez képest, legnagyobb mértékben, 25–43%-kal Bulgáriában, Romániában, a balti országokban és Írországban. Lengyelországot ugyanakkor, ahol a bruttó hazai termék – az unióban egyedülként – nem csökkent 2009-ben, lényegében stagnáló állóeszköz-felhalmozás jellemezte. A 2009. évi több mint 11%-os visszaesés ellenére, az ingadozó, de összességében élénk fejlesztések révén az állóeszköz-felhalmozás tavalyi színvonalára 7%-kal nagyobb volt a 2000. évinél.

1. tábla

Bruttó állóeszköz-felhalmozás az Európai Unióban, 2009

Ország, országocsoport	Volumenváltozás		Aránya a GDP-hez mérten, %
	előző év = 100,0	2000=100,0	
Ausztria	92,2	99,2	20,8
Belgium	95,0	120,4	21,2
Bulgária	73,1	262,0	24,8
Ciprus	88,1	159,1	19,7
Csehország	92,8	127,7	23,1
Dánia	88,1	105,6	18,7
Észtország	65,6	146,1	21,9
Finnország	86,6	108,0	19,8
Franciaország	93,8	116,4	20,6
Görögország	86,1	113,8	16,8
Hollandia	87,3	99,2	19,0
Írország	69,6	86,2	15,4
Lengyelország	99,7	139,6	21,0
Lettország	62,3	142,3	21,3
Litvánia	57,0	143,5	15,2
Luxemburg	85,2	128,9	17,6
Magyarország	93,5	123,9	20,0
Málta	80,7	63,6	14,0
Nagy-Britannia	85,4	109,4	15,0
Németország	91,1	96,5	17,9
Olaszország	87,9	95,8	18,9
Portugália	88,9	81,0	19,1
Románia	74,7	226,0	25,6
Spanyolország	84,7	117,2	24,4
Svédország	84,7	116,2	17,4
Szlovákia	89,5	147,4	23,6
Szlovénia	78,4	124,4	24,0
EU-27	88,6	107,3	19,3

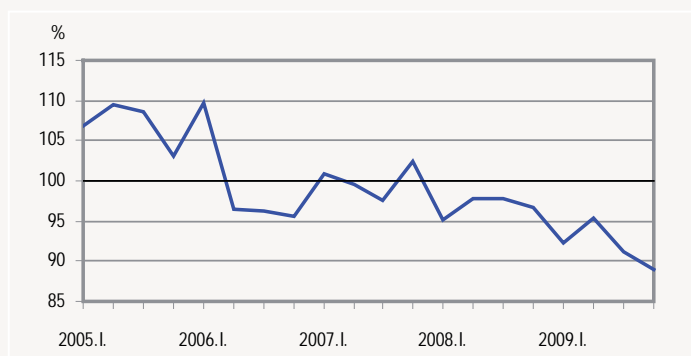
A bruttó állóeszköz-felhalmozás GDP-hez mért aránya az Európai Unió tagállamaiban az előző évihez képest 2 százalékponttal kisebb, átlagosan

19% volt, valamelyest alacsonyabb a magyarországi arányszámnál (20%). A mutató alakulása hazánkban az utóbbi években ingadozásokkal, de csökkenő tendenciát jelez. Az unió feltörekvő országaiban – különösen a balti országokban, valamint Bulgáriában és Romániában – a magyarországinál lényegesen magasabb szinten állandósult a ráta, de a 2009-ben elszenvedett visszaesés következtében az unió átlagához közelebb került, illetve Litvánia esetében az alá süllyedt.

Az ezredforduló utáni években ingadozó fejlesztési kedv jellemezte hazánkat. Az évtized első éveiben dinamikus bővülés figyelhető meg, a nemzetgazdasági **beruházások** volumene gyorsabb ütemben emelkedett, mint a bruttó hazai termék. 2003-ban ehhez képest jelentős ütemmérséklődés következett be, majd az Európai Unióhoz való csatlakozásunk – részben a gyorsuló működőtőke-beáramlásnak, részben az uniós fejlesztési támogatásoknak is köszönhetően – újabb lendületet adott. A kedvező folyamat 2006 elejéig tartott, majd ezt követően stagnálás, illetve csökkenés jellemezte hazánkat.

A beruházások volumenének alakulása negyedévente (előző év azonos negyedév = 100)

1. ábra

A 2006. I. negyedévi közel 10%-os volumenbővülés után oly mértékben mérséklődött a beruházási kedv, hogy az év egészében 2,0%-os csökkenés következett be. Az elmúlt két évet tekintve mindössze két (2007 első és negyedik) negyedévében haladta meg a fejlesztések volumene az egy évvel korábbi szintet, ezzel a 2007. évi beruházások szintje összességében stagnálást, 2008-ban ehhez képest 3,0%-os csökkenést mutatott. Az előzetes adatok szerint **2009-ben** 4 504,2 milliárd forintot fordítottak beruházásra Magyarországon (a GDP 17,3%-át), volumenét tekintve 8,6%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. (A bruttó állóeszköz-felhalmozás túlnyomó része beruházás.)

Az egész évre jellemző volt, hogy a vállalkozások csak a legszükségesebb fejlesztéseket hajtották végre, egyrészt a finanszírozási kínálat megváltozása miatt, másrészt a külső és belső kereslet visszaesése következtében. Az év folyamán valamennyi negyedévben csökkentek a fejlesztések. Az év második felében a visszaesés üteme fokozódott, a legtöbb ágazat éves beruházási teljesítménye csökkenést mutatott, bővülés mindössze négy ágazatban következett be.

Az ágazati megoszlást tekintve az összes beruházás kétharmadát három ágazat valósította meg: a feldolgozóipar, a szállítás, raktározás, valamint az ingatlanügyletek. 2009-ben a három ágazat közül egyedül a szállítás, raktározás ágazatban emelkedett (8,3%-kal) a beruházások reálértéke. Az ágazat beruházásaiban az államilag finanszírozott közútfejlesztési beruházások (az utóbbi években elsősorban az autópálya-építések) viszonylag nagy súlyt képviselnek, a dinamikát lényegesen befolyásolják. A beruházások alakulása ebből adódóan jelentős részben a kormányzati döntések következménye.

A beruházások alakulásában szerepet játszottak az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretén belül indított fejlesztési programok, amelyekben több mint 600 nagyobb beruházásra írtak ki pályázatot. (Ezek között iskolák, rendelőintézetek, városi területek újulhatnak meg, több száz km vasúti és közúti beruházás valósulhat meg.) Az elsősorban építési vállalkozások felé megnyíló pályázatok pénzügyi forrását nagyrészt az Európai Unió által rendelkezésre bocsátott fejlesztési források teremtik meg¹.

2. tábla

A beruházások volumenének változása és a ráfordítások aránya néhány ágazatban

Megnevezés	2009. évi súly	Változás az előző évhez képest (%)		
		2007	2008	2009
A nemzetgazdaság összes beruházása	100,0	+0,3	-3,0	-8,6
Ebből:				
Mezőgazdaság	5,6	-10,9	24,4	7,0
Feldolgozóipar	20,2	23,9	-3,6	-15,2
Kereskedelem	7,5	-3,9	7,3	-18,6
Szállítás	17,5	-2,0	-6,0	8,3
Ingatlanügyletek	21,8	-0,5	-1,5	-5,4
Közigazgatás, védelem	3,5	-31,2	-28,1	-14,7
Oktatás	2,0	-13,5	-13,8	13,3
Egészségügy	1,3	-12,3	-2,1	-17,6

A piaci szektor várakozásait és helyzetmegítélését leginkább tükröző feldolgozóipari beruházások volumene a 2007. évi kiugró növekedés után 2008-ban szerényebben, 2009-ben azonban jelentősen, 15%-kal csökkent. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb visszaesés a gumi-, műanyag-, és építőanyag gyártását érintette, míg a gyógyszer- és járműgyártásban, illetve az egyéb feldolgozóiparban nőttek a beruházások.

Az összes beruházáson belül a legnagyobb részarányt képviselő (és ugyancsak piacérzékenynek tekinthető) ingatlanügyletek ág beruházásainak több éve tartó enyhe volumencsökkenése – a lakásépítések alakulásával is összefüggésben – folytatódott és mértéke fokozódott, 2009-ben 5,4% volt.

A beruházási ráfordításokon belül kisebb vagy közepes részarányt képviselő ágazatok közül 2009-ben a mezőgazdaságban – a hazai mezőgazdasági fejlesztési alapok és az EU vidékfejlesztési lehetőségeinek köszönhetően – 7,0%-kal, az energiaiparban 8,1%-kal emelkedett a beruházások volumene. A növekedés mindkét ágazatban a megelőző év emelkedő fejlesztési szintje után következett be. A többi üzleti szolgáltatás fejlesztése 8–31%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A nem piaci jellegű, jellemzően állami szolgáltatásokban (közigazgatás, oktatás, egészségügy) – a 2006. évi volumenbővülés után – 2007-ben és 2008-ban valamennyi ágban jelentősen csökkentek a beruházások. 2009ben a közigazgatás és az egészségügy területén folytatódott a csökkenés, míg az oktatásban 13%-kal nőtt a beruházások reálértéke. A növekedésben szerepet játszottak a Nemzeti Iskolafelújítási Program keretében megvalósított bővítések és felújítások.

2009-ben az építési beruházások volumene az előző évihez képest 4,2%-kal, a gépberuházásoké 14%-kal csökkent. Így az építésekre fordított beruházási célú kiadások aránya az egy évvel korábbi 55%-ról 58%-ra nőtt, a gépberuházásoké 43%-ról 40%-ra csökkent. Az év folyamán a gépeken belül a közel azonos részarányt képviselő hazai- és importgép-beruházások volumene hasonló, 13, illetve 15% körüli mértékben esett vissza.

¹ Forrás: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség.

További információk, adatok (linkek)

[stADAT-táblák](#)

Nemzetközi információért keresse az

[EU-INFO statisztikai szolgálatot](#)

Elérhetőségek:

monika.freid@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-1296

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu